

מאור יוסף

גליון שבועי לע"נ מו"א חזקיה יוסף חיים בן שרה ברכה

פרשת בהר בחוקתי גיליון 245

מאור יוסף

לע"נ מו"א
חזקיה יוסף חיים
בן שרה ברכה

ממתק לשיולחן שיבת

וחשבו ליתן לו פי עשר מהמחיר, כפי שאמרו לו בסוף המו"מ, אבל הוא אמר להם 'אני לא מוכן להרוויח יותר מהמחיר הרגיל, כיוון שאת כבוד האב לא מוכרים בכסף'. ונתנו לו את המחיר הרגיל. לשנה האחרת נולדה לו בעדרו פרה אדומה. באו חכמים ואמר להם 'איני מבקש אלא את אותו ממון שהפסדתי בשביל אבא', ונתנו לו המון כסף. ובירושלמי אמרו שהניחו את הפרה (בת שלוש שנים) על המאזנים, ובצד השני הניחו מטבעות זהב. הסביר מן הרב עובדיה יוסף שליט"א שכאשר הגוי כיבד את אביו ולא העירו משנתו, מידת הדין קיטרגה על בני ישראל שהם לא מכבדים כך את הוריהם. אמר הקב"ה למידת הדין 'הגוי מכבד את אביו בגלל שהוא מבין בשכל שלו שאביו גידלו וחינוכו והאכילו והשקוהו, ובזכותו הוא חי ועומד על רגליו. אם כן, משורת הדין והשכל לא לפגוע באביו, והוא גם יקבל את שכרו בעולם הזה'. ולכן לשנה אחרת נולדה לו פרה אדומה, שהרי זמן עיבור של פרה זה שנה. ואם כן, באותו זמן של המעשה עם אביו נתעברה הפרה שילדה את הפרה אדומה, לקיים את הנאמר "ומשלם לשונאיו אל פניו (במזומן) להאבידו". ועם כל זה שכיבד את אביו הוא נצטער על זה בלבד, ולכן כשבאו חכמים אליו שוב, אמר להם 'אני רוצה את הממון שהפסדתי בשביל אבא'.

'אבל בני ישראל', אמר הקב"ה למידת הדין, 'מקיימים מצוות ומוכנים ליתן את כל ממונם גם למצווה שהם כלל לא מבינים כגון פרה אדומה'. אפילו שלמה המלך אמר על פרה אדומה 'אמרתיו אחכמה והיא רחוקה ממני'. וכיוון שהזכרנו שהיהודים מוכנים ליתן את כל ממונם למען המצוות,

למרות שהיהודי לא מבין - הוא עושה כן

ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אותם. (כ"ה י"ח)

חוק הוא דבר שאינו מובן לנו, ולכן היצר מקטרג ואומר לאדם 'מה לך לעשות את זה? הרי אתה לא מבין'. על שאלה זו כבר ענו בני ישראל במעמד הר סיני, כשאמרו 'נעשה ונשמע, נעשה ונקיים את התורה אפילו לפני ששמענו את הטעם למצוות. וגם אם לא נבין לעולם - נעשה כי כך ציוונו ה"'. ומובא בגמרא שבת (י"ב) שלא יקרא לאור הנר, שמא יטה ויחלל את השבת. אמר רבי ישמעאל 'אני אקרא ולא אטה', קרא והיטה. ויש אומרים שרצה להטות, נזכר ולא היטה. ואמר 'כמה גדולים דברי חכמים שאמרו לא יקרא לאור הנר'.

הסביר הגר"א מוילנא שהברייתא בגמרא אמרה 'לא יקרא לאור הנר שמא יטה', ואילו המשנה אמרה 'לא יקרא לאור הנר', מבלי לציין את הסיבה לכך. על זה אמר רבי ישמעאל 'כמה גדולים דברי חכמים במשנה שלא אמרו את הסיבה, כי כשיש סיבה - יש פירצה להקל'. וכן מובא בקידושין (ל"א), כששאלו את רבי אליעזר עד היכן כיבוד אב ואם, אמר להם 'צאו וראו מה עשה אותו גוי באשקלון, ודמה בן נתינה שמו'. כשבאו חכמים לקנות ממנו אבן טובה שחסרה בחושן, אמר להם את המחיר והסכימו חכמים, אלא שהוא נכנס לבית וראה את אביו ישן ותחת מראשותיו הקופסה של האבנים הטובות. הוא לא רצה להעיר את אביו גם כשהציעו לו חכמים פי עשר מהמחיר הרגיל, ובינתיים החכמים הלכו ואביו התעורר.

לקח הבן את האבן הטובה (ישפה) ורץ לחכמים,

השבוע העלוז מוקדשי

ליווג הגוון: אפרת בת שרה, ברכה אורית יונית רבקה בנות לאה רחל, ונתאל בן זמורה, יששכר בן סונוחה, ארז בן יוכבד.

להחייב קטן בשעת התפילה
הלכה שבעות-הרב יוסף דוד סא
שליט"א עמ"ס

ברית על הגבול של
מולדובה
סיפור לשבת עמ"ס

אותיות קטנות
חמת שלח-ר' יצחק זילבשטיין
שליט"א עמ"ס

חמץ שעבר עליו הפסח רק לי
שאלות ותשובות-הרב חזקיה
שליט"א עמ"ס

סיפור לשיבת ברית על הגבול של מולדובה

הקומוניסטי המרושע, הוא צלח את כל התקופה הנוראה הזאת שבה עמלו שליחיו של סטאלין ימ"ש לעקור כל סממן דתי מהלב של האנשים שם, ובכל זאת, הוא זכר מה זה ברית, הוא זכר מה המנהגים שהיו מקובלים שם לגבי הסנדקאות, וידע להעריך את המצווה הזאת ולערוך לכבודה סעודה בהשקעה שמעולם לא ראיתי בבריתות באוקראינה, לא לפני כן ולא לאחר מכן. "אנחנו כמובן לא יכולנו לאכול את האוכל שהכינו שם לסעודת הברית, בגלל שהכשרות שלו הייתה מוטלת בספק, ואפילו לא היה לנו ספק של ממש לגבי זה... "הם הכינו מגשי פירות עם המון סוגי פירות, דברים שלא רואים ביום יום, כך שלא נשארנו רעבים. "הברית עברה בשלום ב"ה, התינוק נכנס בבריתו של אברהם אבינו כדת וכדין, והשמחה הייתה גדולה. לאחר מכן שלף הסבא את הארנק שלו ושאל כמה הוא צריך לשלם לנו. "השבנו לו שאנחנו לא לוקחים כסף, אנחנו עושים מצוות, לא ביזנס. יש כבר מי שמימן את כרטיס הטיסה של המוהל, ויותר מזה אנחנו לא צריכים. "הוא ניסה ממש לדחוף לנו כסף לידיים, אני סירבנו בתוקף כי חשוב היה לנו שהיהודים יראו ויבינו שמה שמעניין אותנו זה שהם יעשו בריתות, ושנחנו לא מעוניינים להרוויח על זה כסף, להיפך, אנחנו מוכנים לשלם הרבה כסף כדי לזכות אותם במצווה החשובה הזאת. "כשראה שאנחנו לא מוכנים בשום אופן לקבל תשלום, הוא יצא אל נהג רכב ההסעות שהביא אותנו ושאל אותנו אם כבר שילמנו לו. הנהג השיב בשלילה, את הכסף הוא יקבל בסוף. הסבא הוציא סכום כסף נאה מכיסו והעניק לנהג הגוי: "אל תיקח מהם אפילו לא גריונה אחד!", הוא הורה לו, "קח אותם לאיפה שהם רוצים, כולל קברי צדיקים על הדרך אם הם יבקשו ממך, ותן להם את כל הזמן שהם רוצים כדי להתעכב שם ולהתפלל שם. "הנהג היה מאוד מרוצה מהסכום שקיבל, אבל לנו לא היה זמן להתעכב בשום מקום, כי המוהל היה חייב לחזור לקייב ולהמריא ממנה לברלין. "כשיצאנו משם אני הרמתי עיניים לשמים ואמרתי, ריבונו של עולם, הבט לברית ואל תפן ליצר! מחרתיים יהיה יום הכיפורים, עם ישראל יעמוד לפניך לחיתום הדין, תראה את היהודי הזה, הוא עבר את כל הרדיפות נגד היהדות, והוא עדיין מעריך את מצוות ברית מילה. היא עדיין טבועה בעצמות שלו, הבט לברית, הבט לברית, ואל תפן ליצר...!"

סיפור איש השמחה וקירוב הרחוקים גבאי הצדקה הרה"ח ר' יוחנן בריזל, שמענו ממנו לא פעם סיפורים שסיפור תוך כדי דבריו, על בריתות שהשתתף בהן באוקראינה, הפעם הוא מספר לנו על ברית מיוחדת. "במיוחד זכורה לי ברית שנערכה דווקא לתינוק כבן חודש. התינוק נולד להורים שמאוד רצו להכניס אותו בבריתו של אברהם אבינו בגיל שמונה ימים, אבל הוא היה צהוב והיו חייבים להמתין. "זה יצא בעשרת ימי תשובה, יומיים או שלושה ימים לפני יום כיפור קיבלנו טלפון, מבקשים מוהל בעיר שנמצאת על הגבול של מולדובה, במרחק של כ- 600 קילומטרים מהמרכז שלנו בקייב. "אנחנו היינו רגילים לבקשות מהסוג הזה ולא התרגשנו מהמרחק הרב, אבל הייתה לנו בעיה. איך נשיג עכשיו מוהל שיכול לבוא ולעשות את הברית הזאת, ממש לפני יום כיפור. "המוהל אכן מאוד הזדרז לצאת, הייתה לו עוד ברית שהוא היה צריך לעשות יום למחרת בברלין, ולאחר מכן הוא היה צריך להספיק לחזור לארץ ליום כיפור. "הוא נחת בקייב, חבר אלינו ואנו לקחנו אותו עם נהג מקומי, ונסענו כל הדרך לגבול של מולדובה, לא רחוק מאודסה, באזור מרוחק מאוד. "כשהגענו התברר לנו ששם מתגוררים ההורים של היולדת, והיא נשארה בביתם עם התינוק הרך. היולדת עצמה התגוררה עם בעלה, אבי התינוק בגאורגיה, באזור מוסלמי. היא באה כדי לשהות אצל ההורים שלה לאחר הלידה, ובעלה מאוד רצה להיות בברית של התינוק אבל היו צריכים לחכות חודש עד שהוא הבריא, כך שהאבא כבר היה חייב לחזור לעבודה שלו בגאורגיה. "אבי היולדת, הסבא של התינוק, היה מאוד נרגש. התברר לנו שדווקא היו להם לא מעט מושגים ביהדות, והם שמרו על מסורת ברמה גבוהה מאוד ביחס ליהודים אחרים באזורים המרוחקים הללו, אחרי עשרות שנות המשטר הקומוניסטי. "הסבא הכין סעודה ענקית, הוא הזמין חברים לחגיגה, ועשה מזה אירוע מאוד מאוד גדול ומכובד בהשקעה כספית גבוהה. מסתבר שהוא אדם עשיר, והוא חגג את הברית בהתאם. "הוא קיבל את פני ושוחח איתי באידיש שוטפת, כשהוא אומר שבברית נותנים את הסנדקאות או לאבי הבן או לסבא שלו, ומאחר והאבא לא נמצא כאן, המסקנה המתבקשת היא שהוא, הסבא, יהיה הסנדק. "אני הייתי בסערת רגשות, נפעמתי מזה שיהודי ששרד את כל תקופת המשטר

הלכה שיבועית

ע"פ פסקיו של מרן הגר"ע יוסף קא"ל

תפילת ערבית

קטן שהגיע לחינוך חייב אביו לחנכו אף לתפילת ערבית, אע"פ שתפלת ערבית רשות מ"מ בזמן הזה נקבעה לחובה בכל ישראל. ואם נרדם לפני שהתפלל ערבית, רצוי להעירו אם מעל גיל עשר, מ"מ אפ קשה לו מאד אין צריך להעירו.

תפילת תשלומים כשהגדיל

נער שביום לפני הבר מצוה לא התפלל מנחה, ונעשה בר מצוה בלילה אין צריך להתפלל ערבית שתים לשם תשלומים. ויש חולקים.

קטן שאומר שהתפלל

קטן שהגיע לחינוך נאמן לומר שכבר התפלל ובמיוחד אם נותן סימנים כגון שאומר שהתפלל במקום פלוני, ושראוהו שם פלוני ופלוני דהוה ליה מילתא דעבידי לגלוי, אלא א"כ חשוד לשקר.

עדות קטן שהזכיר כראוי בשמו"ע

המסופק אם הזכיר מעין המאורע בתפלה או בברכת המזון, וקטן אומר לו שהזכיר כהלכה, נאמן, אף שקטן אינו כשר לעדות, שאין זה אלא גילוי מילתא בעלמא.

להחזיק קטן

אסור להושיב תינוק לפניו בשעת התפילה, מפני שמסיח דעתו מן התפילה. וה"ה דאין לאחוז בידו תינוק בשעת התפילה, אמנם אם התינוק בוכה ומטרידו מותר להרימו.

קטן המפריע

אסור לרמוז באמצע תפילת שמונה עשרה, ואם עושה כן כדי למנוע הפרעה בתפילה, כגון שקטן מפריע בסמון לו, יכול לרמוז לו בידו או להכות כף אל כף כדי להשתיקו. ואם הרמז בידיים לא הועיל יכול לעשות תנועה בקול גערה כדי להשתיקו. מ"מ לא יפסיק בדיבור בכל ענין.

לרכישת הספר ידי כהן הלכות קטן 4642-764-052

החיוך השיבועי

שרה רואה את מרים השכנה שלה שהיא מזיזה את הספה לבד. שואלת אותה שרה: "למה את לא מחכה שבעלך יחזור הביתה?" עונה לה מרים: "למה לחכות שיחזור, יותר קל להזיז כשהוא לא יושב על זה....."

השדכן לאבי המיועדת: מדובר בבחור שהוא השפיץ של הישיבה. אבי המיועדת: אם ככה זה ממש מתאים משום שהבת שלי היא השפיצה של הסמינר.

מודעה בכניסה למכולת באזור מתחרד: 'מוכרים אנג'ל לצורכי פרנסה בלבד'.....

אחד הלך לבקר את חמותו בבית החולים, כשחזר היו פניו נבוכות, שאלה אשתו לפשר הצער, אמר לה שהרופא אמר "שאמא שלך תחיה עוד 20 שנה ותבוא לגור אצלנו", אמרה לו אשתו "על מה אתה מדבר היא במצב קשה, ברגעים האחרונים של חייה" אמר לה "כך אמר הרופא- לצפות לרוע מכול".....

בחורי הישיבות מייחלים שחברת קריסטל תמנה את בר- לב למנכ"ל

שאלות ותשובות

הרב דוד סהרני שליט"א

התחננו. ועיין עוד בכף החיים (או"ח סי' קלד אות כ) ולמופה"ד נ"ע בספרו ילקוט יוסף (ח"א מהד' תשמ"ה עמ' קיח) שכתבו שבקריאת שמע וברכותיה לא יאמר עם הציבור פסוק "וזאת התורה". ומשמע שבמקום שעונים אמן דברכות יאמרו פסוק "וזאת התורה".

אדם שלא שהקפיד ולא אכל איזה הכשר בפסח, האם לאחר פסח זה בשבילו חמץ שעבר עליו הפסח?

מוצר שאכן היה בפסח כשר בכשרות טובה, למרות שאינו סומך עליה ואינו אוכל מוצר זה בפסח, מכל מקום לא קנסו אותו חכמים לאסור את המוצר בגלל חמץ שעבר עליו הפסח, שהרי עשה לפי הוראת חכם והשהה אותו בביתו בפסח, ולכן אם המוצר עומד תחת כשרות טובה לימות השנה אין כל מניעה לאוכלו לאחר הפסח.

אדם שמצא בתחננו והציבור הגיע להגבהת ספר תורה, האם יעצור ויאמר עמהם "וזאת התורה". וכן אדם שלא סיים אמירת תחננו, והציבור הגיע לקריאת התורה, האם צריך לעצור לשמוע קריאת התורה?

אדם שנמצא באמירת והוא רחום בימי שני וחמישי או בתענית ציבור, וכבר הציבור הוציאו ספר תורה, יאמר עמהם "וזאת התורה", ויפסיק מאמירת התחננו ויקשיב לקריאת התורה מפי החזן, ורק בסיום קריאת התורה ימשיך לומר את אמירת והוא רחום. וה"ה אם הוא נמצא באמצע אמירת אל מלך וכדומה, שיפסיק לומר "וזאת התורה". ואם הוא ממתפללי המנין הנוכחי שצריך לשמוע קריאת התורה, יכול להפסיק בשתיקה בכדי לשמוע את קריאת התורה כולה, ואף יענה אמן לאחר ברכת העולים לתורה וכן לענות אמן על אמירת חצי הקדיש הנאמר מפי העולה השלישי בסיום הקריאה. ולאחר סיום קריאת התורה, יסיים את אמירת פסוקי

אחת שיאלתי

מאוצרותיו של הרה"ג יצחק זילברשטיין

לקוח מתוך סדרת הספרים "אחת שאלתי" מאת המחבר הרב אהרן חזני
אותיות קטנות

וכי תמפרו ממפר לעמיתך... אל תונו איש את אחיו (ויקרא כ"ה, י"ד)

למקום הגיע מנהל החנות והודיע לבעל: "לאחר טחינת הדגים וקנייתם כבר אינך יכול לחזור בך ולבטל את המקח!" אך הבעל המשיך להתעקש וטען כי מדובר ב"מקח טעות". עם מי הדין?

תשובה התשובה לשאלה זו תלויה בצורה של פרסום המשפט המגביל את המבצע, דהיינו: אם בית הדין יתיר שם המבצע באותיות קטנות מאוד, באופן שרוב האנשים אינם מצליחים להבחין בו [וציין הגבלת מבצע באופן כזה אינו נפוץ] - הבעל אכן רשאי לבטל את המקח ולקבל את כספו בחזרה, ולמודעת הפרסום אין שום תקף, כי כתב זה נחשב ל"כתב גנבים" שמטרתו לרמות את הצבור. ויש לטעון כלפי עורכי המבצע: הלא נתן

מעשה שהיה באשה שראתה מודעת רחוב ענקית, המודיעה על מבצע מיוחד בצרכניה פלואנית. במודעה נכתב באותיות בולטות וגדולות: "דגי קרפיון בחצי מחיר! במקום 30 ש"ח לקילו - 15 ש"ח בלבד!"

האשה מהרה להתקשר לבעלה, ספרה לו על המבצע ובקשה ממנו שילך לצרכניה, וימין ששה קילוגרמים של קרפיון ויבקש לטחון אותם.

הבעל עשה כדבריה ופנה אל הצרכניה. לאחר שקבל לידיו את שקיות הדגים הטחונים, נתן לעובד הצרכניה את פרטי האשראי שלו. העובד בצע את העברת התשלום על ידי הכרטיס ומסר לבעל את הקבלה. הבעל התבונן בקבלה, וגלה כי חייב ב-180 שקלים. הוא השתומם ושאל: "6 כפול 15 הם 90 שקלים, מדוע כתוב פה שחייבתם אותי ב-180?" חייך

העובד וענה: "ידידי הקר, טעיית בהשכון - 6 כפול 30 הם 180 שקלים..." "30?!" תמה הבעל, "הרי פרסמתם אודות מבצע הקרפיון בחצי מחיר?!"

"אני מאוד מצטער" השיב העובד, "כנראה לא קראתם היטב את המודעה..." הוא שלף את המודעה והצביע בפני הבעל על שורה הכתובה באותיות קטנטנות בשולי המודעה: "הנה לך, כתוב כאן במפרש: המבצע מתנה ברכישת מוצרים מהצרכניה בשני 400 ש"ח!"

הבעל התרעם וטען: "התנאי המגביל את המבצע נכתב באותיות כה קטנות שבקשי נתן להבחין בהן! ומכיון שמעולם איננו קונים כמות כה גדולה של דגים, ורק מחמת המבצע המיוחד בצענו את ההזמנה, אני דורש לחזור בי מהקניה!"

היה להדפיס באותיות גדולות יותר, מדוע אם כן בחרתם להשתמש בדוקא באותיות כה קטנות - אין זה אלא כדי להוליד שולל את הצרכנים... ומכיון שבאופן שכזה המקח נעשה בטעות, ממילא הוא בטל!

אולם, אם רב העולם יכולים להבחין במשפט שנכתב בשולי המודעה, אלא שהאשה נחפזה לבצע את ההזמנה מבלי להתבונן היטב במודעה - אזי המקח קיים, ויש לשלם עבור הדגים את מלוא התשלום (ויעני בשו"ע חו"מ סי' מ"ה ס"ג).

לסבוב אם רב האנשים מבחינים במשפט המגביל את המבצע, המקח חל. אך במקרה שרוב הצבור אינו מבחין בזה, רשאי הקונה לבטל את המקח ולקבל את כספו בחזרה.

הצטרפו גם אתם
לאלפי מאזיני קו החיזוק הייחודי
עם רבנים מכל החוגים

מגוון-מרתק-קצר וקולע

החיזוק מפי
גדולי מגידי המישרים:

הרב יהודה יוספי | הרב יעקב לוגאסי
הרב ישעיה שוורץ | הרב אברהם משה
הרב משה וינבך | הרב יעקב בלוי
הרב אהרון בן אדיבה | הרב אהרון בירנצוויג
הרב ששון לוי ועוד...

קו מעצמתי

אתריץ

חייגו: 0733-570-420